

WPA Benelux

Nieuws 2012/2

WPA – Nieuwsbrief 2 – 2012

Blz. 2	Van het bestuur
Blz. 3	Nieuwsflitsen
Blz. 5	Bezoek Huub Dijcks
Blz. 8	Jaarvergadering
Blz. 14	Tragopan DNA-project
Blz. 15	Edwardsfazant : critically endangered
Blz. 17	ECBG-Nieuws
Blz. 18	Lidmaatschap en nieuwe leden - agenda en fazantendag

Bronsstaart pauwfazant
(*Polyplecton chalcureum*)
Foto bij Huub Dijcks

Colofon

Voorzitter

Ludo Pinceel

Secretaris

Paulo Raeymaekers

Penningmeester

Teun van de Braak

Leden

Dr. Serafino Di Cristofaro

Frédéric Verstappen

Ivan Roels

Dirk Callebaut

Jaak Janssen

Coördinator studbook

Ivan Roels

Website

www.wpa-benelux.info

E-mail

info@wpa-benelux.info

Hoofredacteur Nieuwsbrief

Ludo Pinceel

Leden European Conservation Breeding Group

Ludo Pinceel

Paulo Raeymaekers

Frédéric Verstappen

Internationale contacten

Steven Vansteenkiste

Veterinaire aspecten

Loi Burger

Ereleden

Han Assink postuum

Dieter Arnolds postuum

Madelon Willemsen

Postadres secretariaat

Paulo Raeymaekers

Lage weg 37c

2470 Retie

België

Raad van Advies

R. van Bockstaele

Prof. Dr. G.M. Dorrestein

Ir. R. Holsheimer

Drs.Ir. P.P. van der Lugt

Drs. Ing. Ronald Wezeman

Uitgave

De Nieuwsbrief WPA wordt 4
maal per jaar uitgegeven onder
verantwoordelijkheid van de
WPA-Benelux

Van het bestuur

Het schijnt de laatste jaren maar niet te vlotten met het weer. Waar zijn de betrouwbare vaste schema's gebleven? Na enkele eerder zomerse weken met volle zon en (te) hoge temperaturen in een droge maand maart, scheen het mooie weer opgebruikt. April was te nat en te koud en ook in de meimaand wist de lente aanvankelijk haar draai nog niet te vinden om er dan maar ineens een hoogzomertje tegen aan te gooien. Voor onze vogels, die vaak in een heel ander klimaat thuis horen, moet dit een echte beproeving zijn. Resultaat: te vroege en te late leg, onbevuchte eieren en hier en daar wat legnood door een plotse temperatuurdaling. Gelukkig horen we ook hier en daar positieve geruchten, anders zou een mens er de moed bij verliezen.

In dit nummer wordt traditioneel aandacht besteed aan onze algemene vergadering die dit jaar doorging te Beesel, waar we vooraf te gast waren bij ons medelid Huub Dijcks. Ook van dit bezoek vind je een verslag verderop.

We besteden ook bijzondere aandacht aan de Edwards-fazant, die waarschijnlijk de twijfelachtige eer zal krijgen de eerste fazantensoort te zijn die in historische tijden door toedoen van de mens uitsterft. Omdat er gelukkig een groot aantal vogels van deze soort in beschermd milieu worden gehouden, is de kans reëel dat we de Edwards nog kunnen redden. Daartoe zal wel een goed gecoördineerde gezamenlijke actie nodig zijn, waarbij WPA van zeer nabij betrokken is. We geven een stand van zaken.

Onze fazantendag gaat dit jaar door op zaterdag 22 september in vogelpark Avifauna te Alphen aan den Rijn in Nederland. We waren al verschillende keren te gast daar en de ouwe getrouwen weten dat een bezoek er altijd de moeite loont. Noteer dus alvast deze dag in je agenda.

Een groot aantal leden hebben hun bijdrage voor 2012 reeds betaald, waarvoor dank, maar een aantal anderen hebben dit blijkbaar even uit het oog verloren. Mogen we hen vragen dit zo snel mogelijk in orde te brengen, anders zullen ze hun volgende nieuwsbrieven moeten missen.

Veel leesplezier!

Nieuwsflitsen

De werkgroep Vuurrugfazanten ging van 8 tot 10 maart op studiebezoek naar Tring (UK). Op donderdag en vrijdag werd er de hele dag gewerkt in de “Bird Collection” van het Britse Natural History Museum. De aanwezige balgen van de gekuifde en ongekuifde vuurruggen werden beschreven, vergeleken en gefotografeerd. Terloops werden ook enkele andere soorten bekeken. In één van de volgende nummers komt er een uitgebreid verslag over de bevindingen.

Op zaterdag werd in de voormiddag het Rotschild museum bezocht. Het is telkens weer overrompend vast te stellen welk een verzameling dieren Sir Walter Rotschild tijdens zijn leven bijeengebracht heeft. Wat het aantal exemplaren betreft deed tot nu toe alvast geen enkele particulier hem dat na.

Na de middag brachten we nog een bezoek aan Stuart Wilson die daar in de buurt woont. Stuart is de man die er voor zorgde dat enkele liefhebbers nu de Borneo Pauwfazanten in hun collectie hebben. Wij waren waarschijnlijk de eerste “continentals” die de dieren te zien hebben gekregen.

De coördinator van de werkgroep vuurrugfazanten Dirk Callebaut aan het werk in het museum van Tring

Van 18 tot 22 april ging in Walsrode (DI) de jaarlijkse bijeenkomst van de EAZA Bird TAG's door. Onze voorzitter Ludo Pinceel nam eraan deel als co-chair van de Galliformes TAG.

Van WPA waren ook Phil McGowan en John Corder aanwezig.

De hele donderdag was gewijd aan “Captive Breeding as part of the conservation strategy for threatened species”. Een hele reeks sprekers, waaronder ook Phil McGowan voor WPA, kwam aan bod en uit hun verhalen bleek dat goed opgezette projecten wel degelijk het verschil kunnen maken. Verschillende vogelsoorten komen opnieuw in hun oorspronkelijke omgeving voor, nadat ze daar bijna verdwenen waren. Internationale samenwerking en de

inzet van veel mensen is hiervoor wel een must. Dierentuinen en private collecties kunnen bij het opzetten van gezonde ex-situpopulaties een cruciale rol spelen. Tijdens de workshops kwam ook tot uiting dat de TAG's (Taxon Advisory Groups) van EAZA (organisatie van de Europese dierentuinen) er alle belang bij hebben ook andere organisaties die zich met conservatie bezighouden, bij hun activiteiten te betrekken. Het mag gezegd worden dat de Galliformes TAG hierin al jaren het goede voorbeeld geeft, aangezien iemand van WPA als co-chair mee de werking van deze groep begeleidt.

Op vrijdag en zaterdag werden dan de verschillende TAG vergaderingen gehouden. De Galliformes TAG hield een extra (ontbijt)vergadering om de nodige aandacht te kunnen geven aan de situatie van de Edwards-fazant. Hieruit volgde een strategisch plan voor de redding van deze soort. Meer hierover verder in dit nummer.

Uiteraard werd tussendoor ook het vogelpark voor en achter de schermen bezocht.

Op zondag konden degenen die dat wilden nog een ommetje maken langs Hamburg, waar we in de beroemde zoo van Hagenbeck te gast waren.

Al bij al was dit een zeer geslaagde conferentie met meer dan 100 deelnemers, waar heel wat interessante contacten gelegd konden worden.

De deelnemers aan de Mid-year Bird TAGs Meeting in Weltvogelpark – Walsrode

De EJFG “Focusgroep Kamhoenders” hield dit jaar haar voorjaarsvergadering op 19 mei. Zoals vroeger werd afgesproken wordt deze bijeenkomst gekoppeld aan een hokbezoek bij een kamhoenderliefhebber.

Na een bezoek aan Jaak Janssen en Noël Hendricks te Overpelt in 2009, één aan Jan Harteman te Barneveld in 2010 en één aan de Rooie Hoeve in Heeswijk-Dinther in 2011, waren we dit jaar bij Peter Reinders in Panningen (NL) te gast. Wij hadden deze datum gekozen omdat “WPA-Deutschland” er op die dag haar “Regional Treffen West” had en er een aantal leden van de onlangs opgestarte Duitse Focusgroep Kamhoenders aanwezig zouden zijn, zodat wij hen daar konden ontmoeten en een aantal afspraken voor de toekomst maken..

Op bezoek bij Huub Dijcks

Voor de tweede maal op rij werd onze jaarvergadering vooraf gegaan door een hokbezoek en opnieuw bewees de goede opkomst het succes van deze formule .

Dit jaar hadden we een bezoek gepland bij Huub Dijcks . Iedere fazantenliefhebber kent Huub .

De verzameling van fazanten en vooral kleine hoenderachtigen die Huub bijeen gespaard heeft , kan je wel opmerkelijk noemen en is ver buiten de landsgrenzen

bekend.

Er werd afgesproken om rond 15h00 bij Huub te verzamelen . In Beesel aangekomen, samen met enkele bestuursleden, troffen we reeds de eerste liefhebbers aan op het dorpsplein, die dan al wandelend langs de huizen richting Huub trokken.

Het ontvangstcomité was al ter plaatse en de koffie werd onmiddellijk ingeschonken.

In Limburg kan dit niet zonder de gekende Limburgse vlaai zodat we ook hiervan een lekker stuk tussen onze kiezen kregen .

De gastvrijheid van Huub en z'n echtgenote Mia kwam weer tot zijn volle recht.

Ze hadden ook voor de tijd van het jaar een prachtige zonnige dag uitgekozen , zodat we bij aankomst gebruik konden maken van het terras met zicht op de tuin . We konden zelfs de zonneparasol best even gebruiken. Goed weer verdienen je en dat was hier zeker te merken. Na een gezellige babbel en de nodige uitwisseling van gedachten werd er gestart met de rondgang langs de hokken .

Hoeveel hokken Huub in zijn tuin heeft, hij zal het weten, wij moeten maar raden, zeker een groot aantal. In het eerste gedeelte troffen we vooral patrijzen aan, klein maar fijn, om zo over te gaan naar zijn bekend werk, de pauwfazanten. Een mooie prachtige fazantensoort die

best te houden is op een beperkte ruimte. Maar deze kleine fazanten kunnen soms wel zeer luidruchtig zijn. Een goede relatie met je buur kan je hier dus best gebruiken. Van elke soort beschikt Huub wel over meerdere koppels, dit is noodzakelijk voor het behoud van de soort in je eigen collectie, of zoals Huub het zelf uitdrukte: "één koppel is geen koppel!". Na de pauwfazanten gingen we over naar de tragopanen. Weer hetzelfde scenario, telkens enkele paren. We moeten deze mooie fazantensoort niet echt voorstellen want elke liefhebber heeft wel een paar tragopanen in zijn verzameling.

De Cabot-, Satyr en Temminck-tragopan zitten alle drie in zijn collectie. Maar ook troffen we een paar Goud- en Ladyfazanten aan. De beginnende soorten van elke fazantenliefhebber. De wortels van de fazantenliefhebberij.

Er was ook veel belangstelling voor de zandhoenders. Het is dat je deze vogels niet alle dagen ziet en de verzorging vraagt wel wat extra aandacht.

Na deze rondgang onder de deskundige leiding van Huub troffen we elkaar weer op het terras waar we nog een drankje kregen aangeboden .

De namiddag is meestal te kort , want het was reeds tijd om te vertrekken om tijdig te kunnen aanvangen met onze jaarvergadering. We kunnen weeral

terugblikken op een geslaagd hokbezoek bij Huub . Dit is vooral te danken aan de goede zorgen van Huub en Mia. Huub en Mia nogmaals bedankt voor deze fijne namiddag ; de afwezigen hadden ongelijk .

World Pheasant Association – BeNeLux
JAARVERGADERING Vrijdag 24 maart 2012 te Beesel
Verslag

1. Opening en mededelingen
 - Welkom door de voorzitter en dankwoord aan Huub en Mia Dijcks
 - Aanwezigheidslijst
 - Verontschuldiging
2. Verslag jaarvergadering 2011, zie Nieuwsbrief nr. 2 van mei 2011
 - Het verslag wordt goedgekeurd mits volgende wijziging:
 - Punt 6. Benoeming kascommissie voor jaarwerking 2012
Jan Harteman vervangen door Henk Wareman,
3. Jaarverslag 2011 van de secretaris
4. Financieel verslag 2011 van de penningmeester en inning van de contributie
 - Financieel jaarverslag WPA-Benelux 2011 wordt goedgekeurd
 - Opkuis ledenlijst: niet betalende leden sinds 2009 zijn geschrapt
 - Ledenaantal stijgt terug langzaam
5. Begroting 2012 en vaststellen contributie 2013
 - Begroting

Debet		Credit	
Contributie	1.700	Bankkosten	110
Rente	180	Internetkosten	155
Donaties	490	Overige kosten	900
Opbrengsten fazantendag	1900	Kosten fazantendag	2.050
		WPA HQ 13	600
		Batig saldo	455
Totale opbrengsten	4.270	Totale kosten	4.270

- Contributie 2013 blijft behouden :
 - betaling voor einde lopend jaar (2012) 25 Euro ,
 - betaling na 31 januari 2013: 27 euro
 - lidbegunstiger: 55 euro
 - Conservationlid: 115 euro
 - Domiciliëring of bestendige opdracht , deze mogelijkheid terug herbekeken
 - Kosten aangerekend door HQ , navragen waarom deze nog zo hoog zijn.
 - Nu hebben we 2 bankrekeningen, overgaan naar 1 bankrekening om de kosten te drukken.
6. Verslag kascommissie 2012
 - Kascommissie is niet aanwezig en er werd ook geen verslag ontvangen.
 - Het financieel jaarverslag is goedgekeurd onder voorbehoud van het verslag van de kascommissie.
N.B.Verslag Marianne van den Wittenboer – Jansen: hierbij verklaar ik dat m.i. de financiën in orde zijn. (werd na de vergadering ontvangen)
 7. Benoeming kascommissie voor jaarrekening 2013
 - Er is wettelijk geen kascommissie nodig voor WPA-Benelux, We behouden echter toch onze kascommissie om deze controle te kunnen vrijwaren.
 - De kascommissarissen voor 2012 zijn: Sietze De Boer en Henk Wareman.

8. Fazantendag WPA-Benelux 2012

- 22 september 2012 fazantendag in dierenpark Avifauna te Alphen aan den Rijn
- Avondmaal te voorzien in nabij gelegen restaurant/taverne

9. Verkiezing en benoeming bestuursleden:

- Aftredend volgens het rooster is: Frédéric Verstappen (stelt zich opnieuw kandidaat). Met eenparigheid van stemmen is hij herverkozen als bestuurslid .
- Er blijft nog steeds één vacature. We moeten met een onpaar aantal bestuursleden zijn .

10. Vaststellen rooster van aftreden bestuursleden:

- aftredend in 2013:
- aftredend in 2014 Ludo Pinceel
- aftredend in 2015: Teun van den Braak, Dr. Serafino di Cristofaro, Ivan Roels en Dirk Callebaut
- aftredend in 2016: Paulo Raeymaekers, Jaak Janssen
- aftredend in 2017: Frédéric Verstappen

11. Rapportage werkgroepen:

- **Kamhoenderwerkgroep:**

1. 2 vergaderingen van de werkgroep

- Te Heeswijk-Dinther op de Rooie Hoeve
- Te Geel op de vogelshow van Aviornis "De Korhaan"

2. Activiteit

- Inventaris opgevraagd en opgemaakt door Jaak Janssen
- Fotomateriaal wordt gedigitaliseerd, afspraken zijn reeds gemaakt
- Werkwijze Google Earth toegelicht op de vogelshow te Geel .

Alle nuttige foto's op internet gelokaliseerd en gevisualiseerd op Google Earth

- **Kraagfazanten:**

- 4 Vergaderingen van de werkgroep.

- 2. Contacten:

- ✓ voorbereiding nieuwe legale poging voor het importeren van eieren in 2011 vanuit de USA.
- ✓ voorbereiding legale import van Lady Amherst eieren van Landig/Pfarr(USA) naar de werkgroep

- Voordracht/activiteiten van de werkgroep:

- ✓ Stand kraagfazanten tentoonstelling Aviornis KHK Geel 5/6 okt 2011
- ✓ Bezoek Recklinghausen + uitwisseling dieren (22 jan 2011)
- ✓ WPA Oostenrijk (06 mei 2011)
- ✓ WPA Benelux Burgers Zoo (04 Sep 2011 sep)
- ✓ WPA Duitsland (Stuttgart 09-11 Sep 2011)
- ✓ WPA Convention Tsjechië (Pilsen 13-17 okt 2011)
- ✓ Stand kraagfazanten tentoonstelling Aviornis KHK Geel 5/6 nov 2011

- Publiciteit werkgroep:

- ✓ voornaamste raszuivere kenmerken kraagfazanten in tijdschrift WPA Duitsland
- ✓ voornaamste raszuivere kenmerken kraagfazanten voor tijdschrift WPA UK

- Project 5000:

- ✓ advies dubbel ringen: unieke 5000-ring + unieke ring kweker
- ✓ uitbreiding nieuwe leden in

- ✓ België/Nederland/Duitsland/Oostenrijk/Portugal/Tsjechië/Italië
- ✓ advies opstart kraagfazantenwerkgroep Italië (onderzoek Gighi)
- ✓ aantal ringen verspreid binnen de werkgroep: 400
- **Pauwfazanten:**
 - Contacten gelegd in verband met invoer Borneo pauwfazanten in Engeland en onderzocht welke mogelijkheden er waren voor liefhebbers in Vlaanderen en Nederland.
Resultaat: negatief.
Reden WPA-Engeland heeft een overeenkomst met de overheid in Singapore, waardoor ander landen of verenigingen voorlopig niet in aanmerking komen.
 - Contacten gelegd met WPA-Engeland (Keith Chalmers-Watson) naar aanleiding van hun vraag medewerking te verlenen aan de stamboeken van de Berg-pauwfazant en Maleise-pauwfazant.
Resultaat: Enkele liefhebbers hebben zich aan aangemeld.
Wij verwachten verder nieuws van de nieuwe stamboekhouder in Engeland in verband met de modaliteiten.
 - Telling pauwfazanten georganiseerd.
Resultaat: april 2012.

Planning werkgroep Pauwfazanten 2012.

- Verder mogelijkheid onderzoeken of import van Borneo-pauwfazanten voor liefhebbers in Vlaanderen en Nederland mogelijk is, via Aviornis of WPA.
- Verdere medewerking aan de stamboeken Berg-pauwfazant en Maleise-pauwfazant, afhankelijk van de voorwaarden die WPA-Engeland stelt. Ondanks herhaaldelijke vragen via mail nog steeds geen antwoord van WPA-Engeland.
- Publiceren, met commentaar van de resultaten teltijdschrift in het Aviornis tijdschrift.
- **Vuurrugfazanten:**
 - In 2011 werd er een verslag gemaakt van ons bezoek aan Leiden. Dit verslag verscheen in het AVIORNIS-tijdschrift en in de WPA-nieuwsbrief. Er werd tevens hiervan een presentatie gegeven op onze laatste jaarvergadering verleden jaar.
 - Ook stond er een Tring-bezoek op de agenda. Door omstandigheden hebben we dit bezoek moeten uitstellen tot 8 en 9 maart jongstleden.
 - We hebben er opnieuw een balgenonderzoek verricht van de Vieillot vuurrug en de gekuifde Borneo vuurrugfazant. Tevens werden er verschillende foto's gemaakt van de ongekuifde vuurruggen. Het resultaat hiervan zal wellicht dit jaar gepubliceerd worden.
- **Tragopanen:**

Via de website van Aviornis zijn er kwekers gezocht die veer stalen wilde insturen. De eerste vijftig zijn ingestuurd, de eerste resultaten van het DNA-onderzoek waren positief nl. slechts 1 onzuiver dier.

Hierna zijn de koppen bij elkaar gestoken en is de taakverdeling besproken bv. Stamboek wordt beheerd door Paulo Raeymaekers. Dit stamboek zal in de toekomst raadpleegbaar zijn via de website. Er is beslist tot een tweede ronde van het DNA-onderzoek, dit bevatte de overgebleven stalen van ronde 1 aangevuld door nieuwe stalen van oude en nieuwe medewerkers. Het succes is zo groot dat de staalinzameling voor de derde ronde al gestart is.

Elke tragopanensoort krijgt een specifieke ringnummer naar analogie van het project kraagfazanten.

Cabot (TRC)
Satyr (TRS)
Temminck (TRT)

Voor het beheer van het stamboek, zal het programma Zoo Easy worden aangekocht.

Binnenkort zal de werkgroep nogmaals vergaderen, op een nader te bepalen datum.

12. ECBG-activiteiten:

- ✓ Omtrent het Conservation Breeding Fund is binnen het ECBG overeengekomen dat elk chapter zijn deel van het fonds zal beheren. Hierdoor kan het geld snel beschikbaar zijn waar het nodig is. De schatbewaarder, Simon Mayes (WPA UK), geeft de toelating voor de transacties tezamen met 2 of 3 afgevaardigden van andere chapters, waarvan 1 de voorzitter van ECBG moet zijn.
- ✓ Om te voorkomen dat binnen het ECBG projecten komen en daarna weer verdwijnen hebben we ons zelf een aantal doelstellingen opgelegd.
- ✓ Zoals: Wat is het doel van het project, hoe kunnen we ze evalueren en hoe kunnen we dat meten?
- ✓ In 2012 zal de Galliformes TAG van EAZA een update maken haar regionaal collectieplan. Met behulp van een beslissingstabel zal er gekeken worden welke soorten er in aanmerking komen. Er was veel interesse rond het idee van het ECBG collectie plan en mogelijk worden beide op elkaar afgestemd.
- ✓ Ondertussen is Jan Dams, curator Walsrode, aangesteld als nieuwe voorzitter van de EAZA Galliformes TAG
- ✓ De geïmporteerde Borneo pauwfazanten zijn goed aangekomen in de UK en alle 8 koppels zijn goed door de quarantaine-periode gekomen. Omwille van te grote transportkisten zijn de kosten van het project opgelopen tot meer dan €10000.
- ✓ De koppels zijn gehuisvest bij 3 ervaren kwekers volgens de richtlijnen van de stamboekhouder Stuart Wilson en de genetische aanbevelingen vanuit Singapore.
- ✓ Van elk dier zijn veerstalen genomen voor eventuele toekomstige DNA projecten.
- ✓ Mogelijks zullen we in de toekomst een DNA studie laten uitvoeren van de Borneo-, Maleis- en Bergpauwfazant. Bij de 2 laatste soorten is het zeker interessant om te kijken of er hybridisatie met de grijze pauwfazant voorkomt bij de Europese populatie. Dit laatste is belangrijk omdat de Engelse stamboek populatie dringend nood heeft aan nieuwe dieren om de kweek weer aan te zwengelen.
- ✓ Het ECBG gaat een programma opstellen over het importeren van eieren en dieren in de toekomst. Er zal worden gekeken met welke soorten we willen werken en ze of al dan niet belangrijk zijn als aanvulling op de bestaande populaties. Courant gehouden soorten met een kleine genetisch poel kunnen we versterken met import van dieren met een oorsprong van gekende origine. Waarschijnlijk zal de erkende WPA quarantaine in Edinburg in de toekomst hierin een grote rol spelen.
- ✓ Julie Levrier heeft haar taak als stamboekhouder van de Edward en Vietnamfazant neergelegd. Bernd Marcordes van Keulen Zoo zal het internationale stamboek overnemen.
- ✓ In Duitsland is er een nieuwe werkgroep gevormd, namelijk de Focus Group Junglefowl zal zeer nauw samenwerken met de EJFG. Hun doel is om geïnteresseerde kwekers te vinden in de Duitstalige landen en om soortzuivere populaties samen te stellen.
- ✓ Het stamboek van de Cabot tragopaaan wordt momenteel geüpdatet door Mathieu Dorval met de hulp van 3 studenten.
- ✓ Het Wallich fazanten DNA project waarbij in een eerste stadium 6 vogels zijn geanalyseerd. Heeft aangetoond dat alle vogels zeer nauw verwant zijn. Verder onderzoek is daarmee niet aangewezen en het project wordt stopgezet.
- ✓ Het eindrapport van het groene pauwenproject werd afgeleverd door de Dr. Ina Pfeiffer van de universiteit van Kassel. Helaas is zij er niet in geslaagd om DNA te isoleren uit de museumstalen van Tring's Natuur Historisch Museum en het Raffles Museum.
- ✓ WPA Benelux heeft het bedrag dat betaald werd voor het DNA-project van de Blyth tragopanen bijna volledig teruggestort gekregen van WPA Duitsland. Zij hadden voorgesteld dit te doen met het geld dat overbleef van het groene pauwen DNA project.
- ✓ De 6 koppels tragopanen die na 13 maanden quarantaine eindelijk naar India vertrokken waren, zijn helaas niet allemaal levend op hun bestemming geraakt. Vijf hanen en 1 hen lagen dood in hun kist bij aankomst. Beide vluchten hadden een vertraging van 2 uren en vermoedelijk zijn de vogels in de zon blijven staan. Autopsie heeft uitgewezen dat ze gestorven zijn aan uitdroging. De regering in Calcutta van de deelstaat West-Bengalen is een onderzoek begonnen naar de verantwoordelijke.

- ✓ WPA en Conservation Breeding: IUCN verklaring voor de conservatie van hoenderachtigen in-situ en ex-situ door het WPA Memorandum of Understanding.
- ✓ "The International Union for the Conservation of Nature (IUCN) heeft de verantwoordelijkheid voor de conservatie van 's werelds hoenderachtige aan WPA gegeven, of deze vogels nu in het wild leven of in gevangenschap."
- ✓ Een nieuwe voorzitter voor ECBG moest worden verkozen Er werd unaniem gestemd voor de nieuwe kandidaat, Ludo Pinceel. In september 2011 is hij begonnen voor een termijn van 3 jaren.

13. Stamboeken

- **Stamboeken Lophura :**

- ✓ De jaarlijkse vragenlijsten werden in de Benelux einde 2011 verstuurd naar alle deelnemende privékwekers en dierentuinen.
- ✓ Echter een groot gedeelte van de vragenlijsten kwamen niet tijdig terug binnen. Ook na een herhaalde oproep bleven nog een aantal vragenlijsten achterwege . Uiteindelijk zijn er gegevens verzameld van stamboekvogels uit:
 - 12 van de 19 collecties die houder zijn van Vietnam fazanten (Benelux)
 - 5 van de 7 collecties die houder zijn van Edward's fazanten (Benelux)
- ✓ Op vraag van Heiner Jacken werden ook alle gegevens uit Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, UK en Frankrijk verzameld en gebundeld. Het inzamelen van de gegevens uit Frankrijk en de UK was een probleem en dient herbekeken te worden in de toekomst.
- ✓ Uit deze verzamelde gegevens blijkt dat de kweekresultaten met de Vietnam fazanten niet goed waren in 2011 – de nafok was pover. Er zijn dan ook een beperkt aantal uitwisselingen gebeurd tussen de deelnemende privékwekers. Enkele vogels zijn ook geplaatst bij nieuwe deelnemers aan het project.
- ✓ De problematiek rond het aanduiden van een nieuwe stamboekhouder voor beide stamboeken blijft bestaand.
- ✓ Julie Levrier heeft haar taak als stamboekhouder van de Edward's en Vietnam fazant neergelegd.
- ✓ Een nieuwe stamboekhouder is niet officieel aangeduid. De Zoo van Keulen is wel kandidaat om deze taak op zich te nemen.
- ✓ Deze problematiek zal in het voorjaar 2012 besproken worden binnen EAZA TAG en ECBG.
- ✓ We hopen dat dit zal resulteren in duidelijke instructies, zodat alle inspanningen van de voorbije 15 jaar niet dreigen verloren te gaan.
- ✓ Dit betekent dat, evenals in 2009 en 2010, geen jonge vogels werden opgenomen in het stamboek en dat er ook geen aanbevelingen kunnen gegeven worden voor de vorming van nieuwe paren.
- ✓ Ondertussen is uit een IUCN-rapport gebleken dat de restpopulaties Edward's-fazanten in Vietnam drastisch zijn geslonken, waardoor men bij IUCN geopperd heeft om de status van de soort te verhogen naar " critically endangered" . Er is dus dringend nood aan acties om te komen tot een goed beheer van de populaties in beschermd milieu in dierentuinen en bij privékwekers.
- ✓ Er wacht de nieuwe stamboekhouder een enorme taak om de populatie in beschermd milieu in kaart te brengen en hieruit de genetisch waardevolle vogels uit te selecteren. Wellicht zal hier ook een DNA onderzoek aangewezen zijn om een zinvol beheer mogelijk te maken.
- ✓ Anderzijds zijn er ook stemmen om de Vietnam fazant niet langer als een afzonderlijke soort te beschouwen en wordt de relevantie van een afzonderlijk stamboek met het huidige beschermingsniveau in vraag gesteld.

- **Stamboek Salvadori Pheasant**

- Remarks on developments during 2011:
 - ✓ The population declined to 69 birds during 2011 with only 14 births (from whom 4 did not survive) and 15 deaths
 - ✓ Most chicks that didn't survived died within the first days or weeks.
 - ✓ Some pairs seem to have problems in producing fertile eggs and some have problem in hatching their eggs. (for instance one breeder had 15 eggs in 2010, but only two where fertile)

- ✓ Hans-Ove Harrysson in Sweden, sold 2 males and I will try to find out where to.
- ✓ The young birds from Möller went to Portugal to some young breeders from Porto, who I will try to locate.
- Recommendations for the next year(s):
 - ✓ Care must be taken to avoid injuries and aggression in mixed aviaries.
 - ✓ Perhaps exchanging males, where possible, could be effective for some pairs.
 - ✓ The population is more or less stable, but more efforts must be undertaken to increase the survival within the newborn chicks.
 - ✓ Breeding results with the species are low and only a few females seem to produce fertile eggs. This event will have a negative effect in the future since the population has presumably a small genetic basis.

14. Rondvraag en Sluiting

- WPA zou meer armslag moeten bekomen om vogels te importeren ,of zich informeren hoe men dit kan (François Bernar)
- Er is een bespreking met ministerie geweest over het houden van exotische vogels in het kader van "Invasive Alien Species" (Willy Tieleman)
- We beschikken over een goed labo om DNA-onderzoek te doen . Het is aangewezen dit enkel te gebruiken om de noodzakelijke soorten te laten onderzoeken
- Samenwerking voor het tragopanenproject met Aviornis Nederland: deze werkgroep is een pilootproject om na de evaluatie van dit project de nodige conclusies te trekken en dan over te gaan tot een echte samenwerking met Aviornis Nederland voor dit project of nog andere projecten.
- Verslag toestand Blyth-project opnemen in een nieuwsbrief van 2012 (Mariet Vallen)
- Import eieren Goud- en Lady Amherstfazant vanuit zoo te China: geen akkoord van het Engelse ministerie om import te doen .
- DNA-onderzoek kamhoenders. Project aangevraagd door Koen Van Mechelen. We zullen vragen dit onderzoek af te werken en de nodige resultaten bekomen. Navragen wat de kostprijs is voor het afwerken van dit dossier en het verkrijgen van de gegevens.
- Dankwoord van Huub Dijcks

De voorzitter sluit het officiële gedeelte.

15. Voorstelling door Ludo Pinceel

Verslag tragopanenproject over het DNA-onderzoek en de eerste resultaten.

Het “Tragopan DNA Project”: een update

De resultaten van de tweede fase van ons DNA-project zijn ondertussen bekend en grotendeels geanalyseerd. Op 18 mei heeft er aan de universiteit te Leuven bij BioGenomics nog een laatste bespreking plaats gevonden om de eindconclusies vast te leggen.

Zoals in de vorige al vermeld werd beschikken we nu dank zij deze twee onderzoeksfasen over een unieke reeks gegevens, meer bepaald van 115 verschillende individuen.

De 12 onderzochte Blyth-tragopanen bleken allen tot één enkele bloedlijn te behoren, wat overeenkomt met de feiten: de hele populatie die afkomstig is van de in 1983 uit Nagaland geïmporteerde dieren stamt af van één hen. Deze populatie, die al gauw verspreid raakte over Europa en de Nieuwe Wereld (Canada en USA), telde op het einde van vorige eeuw bijna 100 dieren. Jammer genoeg ging het daarna snel bergaf met deze soort. Vooral de gevolgen van inteelt lieten zich in de latere generaties gelden en op dit ogenblik zijn er nog slechts enkele dieren over op één locatie in Nederland en in San Diego Zoo. De toekomst van de Blyth in beschermd milieu schijnt dus alles behalve rooskleurig te zijn.

Gelukkig gaat het met de andere drie soorten die courant gehouden worden heel wat beter. Zowel van Cabot-, Temminck- als van Satyrtragopanen vinden we voldoende vogels terug in beschermd milieu en er wordt ook behoorlijk mee gefokt. Heel wat liefhebbers passen zelfs met succes natuurbroed toe.

Wat de soortzuiverheid van onze populaties betreft bestaan er echter al jarenlang vragen en ons DNA-project moet daar dus klaarheid in brengen. Dit is wel niet zo eenvoudig als aanvankelijk werd gedacht, omdat het hier blijkbaar om soorten gaat die evolutionair gezien nog vrij “jong” zijn. Dat heeft als gevolg dat er van nature nog een, zij het beperkte, genetische overlapping kan bestaan. Daardoor is het mogelijk dat bepaalde historische kruisingen, met een zeer geringe impact op het genoom, aan de aandacht kunnen ontsnappen. Anderzijds laat het grotere aantal stalen dat nu onderzocht is (103 van deze 3 soorten) toe met speciale analyseprogramma's te werken die kruisingen met grote zekerheid kunnen ontmaskeren.

Voor de Cabot-tragopanen blijkt de situatie globaal positief te zijn. Op een enkel twijfelgeval na, is de onderzochte populatie soortzuiver.

Jammer genoeg is dit niet het geval voor de twee andere soorten: zowel bij de onderzochte Satyr's als Temminck's bleken onderlinge kruisingen aanwezig. Van de 41 onderzochte Satyr-stalen bleken er minstens 11 niet soortzuiver; van de 30 Temminck's waren dat er 7. Dat betekent dat ongeveer een kwart van de vogels een kruising achter de rug heeft. Dit kan uiteraard verschillende generaties geleden gebeurd zijn, zodat de liefhebbers zelf hiervoor geen verantwoordelijkheid hoeven te dragen. Het is anderzijds wel vervelend, aangezien deze dieren en hun nakomelingen voor een kweekproject waardeloos zijn.

Het zou zeker interessant zijn nog meer dieren te laten onderzoeken, zodat we genoeg variatie hebben binnen de groep vogels die de proef hebben doorstaan, wat het samenstellen van geschikte, zo onverwant mogelijke kweekkoppels mogelijk zou moeten maken.

Dit verhaal wordt dus zeker nog vervolgd.

“Critically endangered”: de Edwards-fazant (*Lophura edwardsi*).

Wat al langer gevreesd werd is nu helaas bijna zeker: de Edwards-fazant is zo goed als uitgestorven in zijn natuurlijk milieu. Intensief onderzoek onder leiding van WPA in samenwerking met Bird Life Vietnam in een van de beste resterende habitats in Vietnam hebben helaas geen enkel individu van de Edwards-fazant kunnen registreren. Er werd nochtans gebruik gemaakt van de modernste technieken zoals een groot aantal zogenaamde cameravallen. Dat deze goed werkten bleek uit de opnamen van andere soorten, die wel aanwezig bleken te zijn. Als gevolg van dit onderzoek heeft de IUCN de Edwards-fazant in hun recente revisie van de "rode lijst" in februari 2012, van "bedreigd" naar het hoogste gevaar niveau "ernstig bedreigd" (met uitsterven bedreigd) opgewaardeerd.

Ondertussen is er een Internationaal Comité opgericht om de inspanningen om deze soort te redden te coördineren. Het bestaat ondermeer uit Matt Grainger, die het onderzoek in Vietnam uitvoerde en Phil McGowan van de WPA, Roland Wirth van de ZGAP, verder uit de chair en co-chair van de EAZA Galliformes TAG: Jan Dams (Weltvogelpark – Walsrode) en Ludo Pinceel, die tevens de ECBG vertegenwoordigt. De AZA (Amerikaanse vereniging van dierenentuinen) is vertegenwoordigd door Chris Holmes (Houston – AZA chair Galliform TAG) en R. Harrison Edell (Sacramento – AZA co-chair Galliform TAG). Sommige van de grootste vogeldierenentuinen in Europa zijn ook mee in de boot gestapt: Chester, Keulen, Lodz, Pilsen en Praag. Een erg belangrijke deelnemer is Alain Hennache, de Edwards specialist bij uitstek, evenals Dang Gia Tung van de dieren tuin van Hanoi, die momenteel de laatste wildvang haan en zijn nakomelingen herbergt. Om deze haan de kans te geven zich voort te planten, werden er trouwens hennen uit Europa naar Hanoi gebracht.

De Commissie ontwikkelde een strategisch plan met een aantal voorstellen voor mogelijke maatregelen, die gepresenteerd werden op een aantal belangrijke vergaderingen dit voorjaar zoals de EAZA-Bird Group in Weltvogelpark te Walsrode, de ECBG-meeting in Schotland en WPA bestuursvergadering in Londen.

Ondertussen werden er al een reeks belangrijke beslissingen genomen:

- Heiko Janatchek, een masterstudent biologie zal onder leiding van Bernd Marcordes (Kölner Zoo) een ISB (internationaal stamboek) van de Edwards-fazanten in beschermd milieu opmaken. Hij krijgt hiervoor de gegevens van Alain Hennache, Julie Levrier (Zoo - Clères) en Ivan Roels ter beschikking. Via ISIS kunnen ook dieren in dierentuinen buiten Europa opgespoord worden.
- De zoo van Praag zal waarschijnlijk later het EEP (European Endangered Species Programme) op zich nemen om de nieuw te vormen “reddingspopulatie” te beheren.
- Met de hulp van Alain Hennache zal een selectie van de genetisch belangrijkste dieren van de populatie in beschermd milieu gebeuren die de kern zullen vormen van deze nieuwe EEP-populatie.
- Vooraleer een vogel tot deze populatie kan toegelaten worden, moeten ze DNA getest worden op soortzuiverheid en verwantschap. Dit is op korte termijn het meest dringende punt en de financiering van dit onderzoek is dan ook het eerste dat moet gebeuren. Gelukkig hebben al een aantal instanties zich bereid verklaard hiervoor bij te dragen.
- Terwijl wij hier in de komende jaren een gezonde populatie op poten proberen te zetten, mag er ook in Vietnam niet stilgezeten worden. De historische habitats van de Edwards moeten verder onderzocht worden naar eventuele restpopulaties. Met het oog op een eventuele re-introductie later moeten er geschikte gebieden worden afgebakend. Het is daar ook van groot belang dat de oorzaken van het uitsterven van deze fazant (stropen, ontbossen,...) eerst worden teruggedrongen, anders heeft het terug uitzetten geen enkele zin. Samenwerking met de autoriteiten in Vietnam (o.m. het Forestry department) is dus noodzakelijk.
- Tenslotte is er het probleem van de Vietnam-fazant. Volgens een zeer recente wetenschappelijke studie van Alain Hennache is dit immers geen afzonderlijke soort, maar een lokale vorm van de Edwards-fazant. Als gevolg van de versnippering van het leefgebied van deze laatste is er blijkbaar een geïsoleerde populatie ontstaan, waarin bepaalde kenmerken, zoals de witte staartveren, zijn gaan overheersen. Daardoor is een vorm ontstaan die duidelijk van de originele Edwards te onderscheiden is. Dit is een mooi voorbeeld van “Evolution at work” en alleen al vanuit educatief standpunt is het behouden van deze vorm een interessante opgave. De grootste fout die we zouden kunnen maken, is de Vietnam-fazant gaan kruisen met de Edwards-fazant, zonder dat we weten hoe de twee vormen zich genetisch tegenover elkaar verhouden. Indien het al nuttig zou zijn bepaalde genen die nog bij de Vietnam aanwezig zijn in de Edwards-populatie in te kruisen, mag dit slechts na een grondig voorafgaand genetisch onderzoek gebeuren. Voor de liefhebbers is het dus zeker aangewezen de twee “soorten” afzonderlijk te blijven kweken.

Het is duidelijk dat de redding van de Edwards-fazant een unieke kans is voor de verschillende instanties die zich met dit soort vogels bezig houden. Als een van de belangrijkste bestaansredenen van het houden van dieren in beschermd milieu wordt immers vaak het conservatie-aspect aangehaald. Dierentuinen en private collecties kunnen mits goed beheer beschouwd worden als een stationaire ark van Noah, waarin soorten die het in-situ moeilijk hebben, kunnen overleven.

Het is nu aan ons om samen te bewijzen dat dit geen loze praatjes zijn.

14de ECBG vergadering, 27 april in Ardtaraig.

Bij de **Borneo pauwfazanten** in de UK zijn al enkele hanen aan het baltsen en verschillende hennen aan de leg. De eerste 2 bevruchte eieren zijn net voor het uitkomen afgestorven en er is een hennetje gesneuveld ten gevolge van legnood.

Stuart Wilson die eerder was voorgesteld om de stamboeken van de **Maleis- en bergpauwfazant** over te nemen, zal deze taak niet op zich kunnen nemen. Hij heeft geen toegang tot de ISIS software waarmee de stamboeken beheerd worden.

Duncan Bolton van Birdworld in Farnham heeft inmiddels aangegeven deze taak op zich te willen nemen.

De situatie van de **Borneo-kuifloze vuurrugfazant** in beschermd milieu is zorgwekkend. Er zijn nog slechts 7 kwekers van in Europa. Om deze ondersoort te behouden werd voorgesteld om een register bij te houden binnen het ECBG. Voor het ESB van de Maleis kuifloze vuurrugfazant is ook nog geen nieuwe stamboekhouder gevonden binnen EAZA. De laatste update hier is van 2008.

Binnen de populatie van de **Salvadori-fazanten** zijn er in 2011 redelijk wat sterftes geweest en is de populatie van 81 naar 70 vogels gezakt.

Een vrouwtje **Blyth's tragopaa**n is gestorven door legnood en dit brengt de populatie op 5-4. In San Diego Zoo zitten 2 vrouwtjes surplus en 3 koppels. De mogelijkheid om vogels uit te wisselen zal onderzocht worden door David Rimlinger, maar dit zal ongetwijfeld heel wat papierwerk vergen.

In april dit jaar is er op de EAZA bird TAG geen Galliformes TAG meeting gehouden.

De nieuwe voorzitter Jan Dams heeft er wel enkele informele sessies gehouden.

Op een gesloten vergadering tussen enkele sleutelfiguren uit de dierenwereld, WPA, ZPAG en Birdlife is er uitvoerig gepraat over de situatie van de **Edwardsfazant**.

Voor het internationale stamboek is Bernd Marcordes voorgesteld en voor het EEP toont Antonin Vaidl, uit de Zoo van Praag, interesse.

De husbandry guidelines van enkele jaren geleden zullen worden opgefrist en actuelere lay-out krijgen.

Vorig jaar heeft een onderzoeksteam onder leiding van **Matt Grainger** geen enkele aanwijzing gevonden dat de **Edwardsfazant** in Vietnam nog in het wild voorkomt. Zij hebben in de gebieden met het meest geschikt habitat een 60 cameravallen opgesteld en hiermee vele hoenderachtigen gefotografeerd. Er blijft nog weinig van het geschikte habitat over en het meeste wordt omgezet in landbouwgrond. In deze gebieden is de stroperij zeer intensief en de lokale bevolking komt veel in deze bosrijke gebieden.

Verder onderzoek zal nodig zijn om ook in andere gebieden de situatie van de Edwards in kaart te brengen. Mogelijk is deze soort in het wild uitgestorven en daarom is de soort geüpgraded naar **“Critically endangered”** op de IUCN Red List.

Lidmaatschap 2012

Voor wie dit nog niet gedaan heeft, is het weer hoog tijd om je lidmaatschap te vernieuwen door een storting of overschrijving te doen op één van volgende rekeningnummers:

Voor Nederland

1093646 ING-bank

IBAN NL62INGB0001093646

WORLD PHEASANT ASSOCIATION NEDERLAND-BELGIE

Voor België

001-2561446-43 Fortisbank

FORTIS IBAN BE66 0012 5614 4643

W.P.A. NEDERLAND-BELGIE

De bijdrage voor:

gewoon lidmaatschap : 27 Euro

Lid-begunstiger (fellow member) : 50 Euro

Conservation-lid : 115 Euro

Welkom aan nieuwe leden

Henry Timmerhuis

Adriaenssen Marc

Geesteren (Nederland)

Sint Lenaerts (België)

Agenda

- 7–9 Sept 2012: Jahreshauptversammlung der WPA-Deutschland in Sanitz Rostock
- 22 Sept. 2012: Fazantendag WPA-Benelux Avifauna (Alphen ad Rijn)
- 28-30 Sept. 2012: WPA-Convention in Tring, England
- 5 Oct. 2012: 15th ECBG-meeting organised by WPA-France: Doué la Fontaine
- 6-7 Oct. 2012: Assemblée générale et journée de formation de WPA-France
- 10-14 Oct. 2012 China Association of Zoological Gardens Pheasant Workshop in Chengdu Zoo

WPA-Benelux nodigt u uit

**Fazantendag op zaterdag 22 september 2012
in Vogelpark Avifauna te Alphen aan den Rijn**

Programma

- 9h00 onthaal
- 10h30 aanvang rondleiding
- 12h00 lunch
- 13h00 aanvang lezingen
- 14h30 koffiepauze
- 16h00 einde

Avondprogramma

- diner en gezellig samenzijn voor de liefhebbers
- meer informatie hierover volgt later